

Cesta ke stému výročí (3): Porozumění práci u svatého Josemaríi: celkový přehled

Svatý Josemaría učil, že práce je božským povoláním a prostředkem osobního posvěcování a apoštolátu. Inspirován tajemstvím vtělení a stránkami Písma svatého, prosazoval christologickou vizi práce a integroval ji do duchovního života, aniž by odděloval světské od posvátného.

01.12.2025

Kázání svatého Josemaríi je studnicí přesné a velmi bohaté teologické vize – plodu osvícení, které obdržel 2. října 1928 – a které je živeno dvěma hlavními zdroji: Písmem svatým a hlubokým pochopením tajemství Vtělení Slova.

Je to dalekosáhlé poselství, protože je určeno všem těm, kteří žijí uprostřed světa a pracují v různých světských zaměstnáních. Učení svatého Josemaríi zároveň nastiňuje specifické poslání Díla. Mnohé aspekty křesťanského života, které popisuje jako charakteristické pro ducha Opus Dei, vycházejí z inovativního a hluboce christologického pochopení skutečností tohoto světa a možnosti dosáhnout svatosti právě působením v těchto skutečnostech. Abychom

tedy pochopili, *co je Opus Dei* a jeho poslání v rámci poslání církve, je poučné ponořit se do učení svatého Josemaríi o práci.

Božské a profesní povolání

Pojem povolání, jak vysvětlil zakladatel Díla, zahrnuje práci jako podstatnou složku. „Práce je prvotní povolání člověka, je to Boží požehnání, a žalostně se mýlí ti, kdo ji považují za trest.“ (*Brázda*, č. 482) Když vysvětloval, v čem spočívá povolání do *Opus Dei*, často opakoval, že profesní povolání – to, o kterém si člověk myslí, že ho má nebo ho hodlá následovat – je součástí Božího povolání každého člověka. Kdo by se necítil být Pánem povolán k nějakému úkolu, činnosti posvětitelné uprostřed světa, nemohl by přijmout povolání do Díla.

„Tolikrát jsem vám opakoval, že profesní povolání každého z nás je důležitou součástí Božího povolání;

také z tohoto důvodu bude apoštolát, který Dílo koná ve světě, vždy aktuální, moderní a potřebný: dokud budou na zemi lidé, budou i muži a ženy, kteří pracují.“ (*Dopis 6*, č. 35)

Stejně jako se to stalo apoštolům, může se stát, že Bůh volá právě při vykonávání a v kontextu práce (srov. *Cesta*, č. 799). Odpověď na tuto výzvu neznamena žádnou změnu stavu: každý zůstává na svém místě ve světě, se svými profesními závazky, se svými rodinnými a sociálními vztahy (srov. *Dopis 6*, č. 37).

Zakladatel Díla vybízel své syny a dcery, aby byli přítomni ve všech oblastech, kde lidé vykonávají svou činnost, a to pevně zakořenění ve světských a lidských podmínkách profesí, jimž se věnují. „Dostal jsi Boží povolání ke konkrétní cestě—projít všechny křižovatky světa a být při tom ponořen v Bohu prostřednictvím svého

zaměstnání.“ (Výheň, č. 748) Stejně jako práce není jen jedním z mnoha úkolů, ale něčím, co definuje život těch, kdo ji vykonávají, odpověď na povolání do Opus Dei není jen jedním závazkem mezi ostatními závazky, ale *formou*, která charakterizuje celou existenci těch, kteří ji přijali. A toto povolání zahrnuje mnoho aspektů života: společenské vztahy, přátelství, rodinné povinnosti atd.

Aby mohl svatý Josemaría plnit poslání Božího díla, předkládá svým dcerám a synům přesnou podmínku: *proměnit práci v modlitbu a žít kontemplativní život uprostřed světa*. Je to originální učení, protože pro většinu lidí jsou povinnosti spojené s rodinným, společenským a pracovním životem odděleny od života kontemplace a modlitby.

V tomto smyslu se posvěcování práce někdy chápalo v zúženém smyslu.

Například práce se začala modlitbou obětování a zakončena byla díkůvzdáním, a nebo se přerušovala střelnými modlitbami. To vše má samozřejmě pozitivní stránku a může nám pomáhat být v Boží přítomnosti po celý den. Svatý Josemaría však své děti vybízí k něčemu hlubšímu: aby veškerou práci proměnily v láskyplný dialog s Bohem, takřka nepřerušovaně, až tak, že čím více jsme do světa ponořeni, tím více můžeme a máme být s Bohem sjednocení. „Naše postavení dětí Božích nás dovede ke kontemplativnímu životu uprostřed všech lidských činností: staneme se světlem, solí i kvasem.

Prostřednictvím modlitby, umrtvování, vzdělávání náboženského i odborného uskutečníme následující program — čím více budeme pronikat do světa, tím více musíme být ponořeni v Bohu.“ (Výheň, č. 740)

V církvi každé evangelizační dílo, které se prezentuje jako účast na poslání Syna, bude vždy vycházet z hlubokého smyslu pro Boží synovství. Na to se v Opus Dei klade zvláštní důraz. Proměňovat svět prací a tak se podílet na Synově poslání sjednotit a smířit všechny věci znamená vtisknout lidským činností *forma Christi*, to znamená podobu lásky, služby a dobročinnosti. Je to láska, která učiní malé věci velkými a nejskromnější skutky promění ve chválu Boží (srov. např. *Brázda*, č. 487, 489; *Výheň*, č. 684, 686, 742 atd.). Proměňovat svět pomocí *forma Christi* odhaluje eucharistický rozměr práce, což lze přirovnat ke mši svaté *slavené* čtyřiaadvacet hodin denně na základě všeobecného kněžství věřících, které je umožněno křtem. Jak zdůraznil svatý Josemaría, musíme sloužit Bohu „nejen na oltáři, ale v celém světě, který je pro nás oltářem. Všechny lidské skutky se konají jako na oltáři a každý z vás, v

onom spojení kontemplativních duší, které je vaším dnem, slouží nějakým způsobem svou *mši* trvající čtyřiaadvacet hodin v očekávání další mše, která potrvá dalších čtyřiaadvacet hodin, a takto až do konce našeho života.“ (Poznámky z meditace, 19. 3.1968, v Álvaro del Portillo, *Cartas de familia*, I, č. 226)

Jednou větou

Ústřední učení svatého Josemaríi o práci by se dalo shrnout do jedné věty: „Posvěcovat práci, posvěcovat se prací, posvěcovat svět prací.“ (*Jít s Kristem*, č. 45)

„Říkám vám znovu, děti moje: Pán nás povolal, abychom se všichni posvěcovali prací, posvěcovali práci a posvěcovali ostatní svou prací, a přitom aby každý z nás svůj životní stav neměnil a vykonával nadále svou profesi nebo zaměstnání. Tak se může tato lidská práce, kterou konáme, právem považovat za *opus*

Dei, operatio Dei, dílo Boží.“ (*Dopis 6*, č. 13)

Co obsahuje tento stručný a hutný výraz? Při různých příležitostech se k němu vyjádřilo několik autorů ¹.
Pojďme se na to podívat blíže.

Posvěcovat práci, jako vnější účinek lidského jednání, znamená především posvěcovat profesní, ekonomické, sociální a politické struktury, které jsou výsledkem lidské práce a které zase ovlivňují kontinuitu této práce. Znamená to vzít na sebe poslání přetvářet svět, prosytit ho Kristovou láskou, a znovu ho obětovat Bohu (srov. *Jít s Kristem*, č. 183). Vyžaduje to hlubokou znalost dynamiky každého pracovního prostředí spolu s náležitou vnímavostí k autonomii pozemských skutečností. Kromě toho je nutná i solidní odbornost a radostná ochota se obětovat.

Posvěcovat se ve své práci v subjektivním smyslu znamená učinit z práce privilegované místo pro uplatňování křesťanských ctností a ústřední osu duchovního a asketického života, jak svatý Josemaría radil svým synům a dcerám (srov. *Dopis* 31, č. 10; *Brázda*, č. 493-494). V duchu Opus Dei vynikají zejména ctnosti jako je láska a spravedlnost v lidských vztazích, profesionalita a studium, které umožňují vykonávat práci lépe a získat prestiž a řád, což vede k lepšímu využívání času, a tím vzdávat Bohu větší slávu (srov. *Cesta*, č. 80).

Posvěcovat druhé prostřednictvím práce ukazuje na správnou cestu apoštolského působení členů Díla. Aby bylo možné evangelizovat a rozšiřovat Boží království, není nutné přerušovat práci nebo ji upozadit; naopak, lidé Opus Dei jsou apoštoly, když vykonávají svou práci

spravedlivě, kompetentně a s láskou, dávají dobrý příklad, inspirují pozemské struktury v duchu evangelia a rozvíjejí takový rozměr služby, který nacházíme u všech profesí. Jedním slovem tím, že Ježíše Krista postavili na vrchol veškeré lidské činnosti.

V tomto evangelizačním poslání je svědectví života vždy doplněno slovem, které osvětluje, vysvětluje důvody víry, nabízí pomoc a útěchu. Pracovat s ostatními a sdílet jejich každodenní život činí z této evangelizační činnosti *apoštolát přátelství a důvěry*. Svatý Josemaría v mnoha svých spisech zdůrazňuje apoštolský rozměr, který je práci vlastní.

„Tvá touha, aby celé lidstvo poznalo Krista se mně zdá velmi logická. Ale začni odpovědně zachraňovat duše těch, kteří žijí vedle tebe, posvěcovat každého ze svých kolegů v práci či ve

škole...—Toto je hlavní poslání, které ti Pán svěřil.“ (*Brázda*, č. 953)

„Dá se říci, mé drahé děti, že největším plodem apoštolátu Opus Dei je to, co jeho členové získávají *osobně*, apoštolátem příkladu a věrným přátelstvím se svými kolegy v práci: na univerzitě nebo v továrně, v kanceláři, v dole nebo na poli.“ (*Dopis 6*, č. 55)

"[Ti, kteří] nevědí, co to znamená naplno se věnovat vážné *profesionální* práci, světské vědě, budou velmi vzdáleni tomu, aby byli schopni ocenit dosah a rozsah apoštolské práce, kterou Bůh žádá od členů Díla, a způsob, jakým ji mají vykonávat.“ (*Dopis 6*, č. 44)

Práce v *Kristu* – podle logiky Vtělení – je *hlavním posláním*, které Bůh svěřuje těm, kdo obdrží povolání do Opus Dei. Posvěcovat práci, posvěcovat se v práci a posvěcovat druhé lidi prostřednictvím práce

nejsou cíle oddělené nebo se překrývající, ale tři neoddělitelné dimenze téže jednotné skutečnosti (srov. J. L. Illanes). Pro svatého Josemaríu jsou tyto dimenze dostatečným důvodem k nadšení a k ujištění, že stojí za to dát za tímto účelem svůj život Bohu.

„Spojit profesionální práci s asketickým bojem a kontemplací se může zdát nemožné, ale je nezbytné k tomu, abychom se podíleli na smíření světa s Bohem, a proměnili tuto obyčejnou práci v nástroj osobního posvěcování a apoštolátu. Není to vznešený a velký ideál, který stojí za to, abychom za něj položili život?“ (*Instrukce*, 19. března 1934, č. 33)

Někdo by se mohl ptát: jak může být toto učení aplikováno, je-li někdo nemocen, utrpěl fiasko nebo je nezaměstnán? Nebo když práce, kterou máme vykonávat, s sebou

nese mnoho obtíží v oblasti vztahů, prostředí nebo cokoliv jiného? Jinými slovy, je učení svatého Josemaríi vyhrazeno lidem, kteří mají ideální podmínky anebo pracují za určitých okolností? Poselství posvěcování práce je ve skutečnosti univerzální, může se aplikovat na všechny lidi a situace. Netýká se ani tak toho, co děláme (práce), ale toho, co jsme (pracující). Ke všemu můžeme v tomto životě přistupovat takto: dělat věci dobře, z lásky, abychom sloužili.

Základní pilíř vlastního posvěcování

K posvěcování práce patří také studium, obvyklá činnost mladých lidí, kteří doprovázeli svatého Josemaríu v prvních letech jeho pastorační práce. Tato vize se odráží již v roce 1934 v kapitole nazvané „Studium“ v *Cestě*, kde je představena jako úkol, který se sám o sobě může proměnit v modlitbu a

apoštolát. Stejně jako práce, i studium má rozměr služby a vytváří vztahy, které usnadňují apoštolát přátelství a důvěry mezi kolegy. Svatý Josemaría zdůrazňoval, zejména mezi mladými lidmi, že je důležité co nejlépe využívat čas učení, které je stále aktuální (srov. *Cesta*, č. 354-355; *Brázda*, č. 509, 513). V tomto duchu vysvětlil, že odpočinek neznamena upadnout do nečinnosti nebo lenosti, ale změnit svou činnost, abychom obnovili síly (srov. *Brázda*, č. 514).

Jeho kázání o práci byla často inspirována hlubokou oddaností Ježíšovu životu v Nazaretě a jeho práci v Josefově dílně, často se opakující témata v jeho homiliích (srov. „V Josefově dílně“, v *Jít s Kristem*, č. 39-56; „Práce“, v *Boží Přátelé*, č. 55-72). Svatý Josef, představený jako řemeslník a učitel vnitřního života, se stal příkladným vzorem pro členy Díla. Tento příklad

vedl svatého Josemaríu k tomu, že stanovil, že jeho duchovní synové a dcery obnovují každý rok své zasvěcení Opus Dei na slavnost svatého patriarchy, 19. března.

Spolu se svatým Josefem je i Maria z Nazaretu vzorem pro posvěcování práce. Jejich obyčejný život ukazuje, jak péče o rodinu spolupracuje na vykoupení a uspořádává svět podle Božího plánu, a ukazuje, že rodinný život je sám o sobě posvěcovanou a posvětitelnou prací. V Marii je zvláště zdůrazněn rozměr služby, který je vlastní každé posvěcované lidské práci, princip, který svatý Josemaría shrnul v mottu: „*služ, jestli chceš k něčemu být*“ (srov. *Jít s Kristem*, č. 50). Každodenní život Svaté rodiny z Nazareta mu byl také příležitostí k zdůraznění důležitosti pokory a kontemplativního *mlčení* jako podstatných prvků posvěcované práce. Trval na tom, že tvrdá a dobrá práce neznamená upadnout do

ukvapeného nebo
bezmyšlenkovitého aktivismu;
naopak, nabádal nás, abychom dělali
hluk jako tři lidé a práci jako tři tisíce
lidí (srov. *Dopis 3*, č. 66).

Není divu, že myšlenka považovat
práci za základní pilíř posvěcování
člověka inspiruje k hlubokému a
novátorskému učení o vztahu mezi
prací a modlitbou, pracovními
závazky a rodinnými povinnostmi,
stejně jako mezi úsilím a
odpočinkem. V této souvislosti svatý
Josemaría navrhl originální výklad
vztahu mezi Martou a Marií v
Betánii:

„Respektuji, ale nikdy nebudu sdílet
mínění těch, kteří oddělují modlitbu
od aktivního života, jako by to byly
neslučitelné věci. My, děti Boží, se
musíme stát kontemplativními
osobami, které si uprostřed hlučícího
davu dovedou nalézt mlčení duše a
vést tak nepřetržitý rozhovor s

Pánem. A dívat se na něj, jako se díváme na svého Otce, na vroucně milovaného Přítele.“ (Výheň, č. 738)

Usiluje-li se o uplatňování křesťanských ctností důsledně a upřímně, stává se tato harmonie, která je sama o sobě obtížná, dosažitelnější.

Začlenění práce do ctnostného života chápaného jako výraz apoštolského poslání a služby, zabraňuje riziku absolutizace práce, které je dnes tak běžné. Konat práci v *Kristu* chrání před úzkoprsým pohledem a zabraňuje, aby se hledělo jen na efektivitu, k čemuž dochází tehdy, když práce pohltí veškerou existenci a stane se modlou. Tento druh patologie, který svatý Josemaría nazval *profesionalitis* (srov. *Brázda*, č. 502, 503), zkresluje autentický smysl lidské práce.

Posvěcovaná práce není překážkou jednoty křesťanského života, ale

vytváří ji. Pro svatého Josemaríu je obnovení této jednoty života křesťany základním aspektem ducha, který přijal od Boha:

„Naplňovat Boží vůli v práci, kontemplovat Boha v práci, pracovat z lásky k Bohu a bližnímu, činit z práce prostředek apoštolátu, dávat lidským věcem božskou hodnotu: to je jednota života, prostá a silná, která nám musí být vlastní a kterou musíme učit druhé lidi.“ (*Dopis 6, č. 14*)

Vize svatého Josemaríi o práci v *Kristu* otevírá prostor pro dialog s klíčovými perspektivami teologie pozemských skutečností, teologie dogmatické, eklesiologie a spirituální teologie zejména ve vztahu k poslání věřících laiků. V následujících článcích se budeme zabývat některými nejvíce obohacujícími aspekty této plodné výměny.

1 Například se jedná o heslo „Práce“ v *Diccionario de san Josemaría* (Slovník svatého Josemaríi; 2013) od José Luise Illanese, nebo v článku „Koncepce posvěcování práce“, který představil ve svém díle *Naturaleza, gracia y gloria* (Příroda, milost a sláva; 1987) Fernando Ocáriz.

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/cesta-ke-stemu-vyroci-3-porozumeni-praci-u-svateho-josemarii-celkovy-prehled/>
(16.12.2025)